

سرپیس قفقاز / خبرگزاری آران
سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران - آستراخان

سایت سیاست

فرآیندهائی که در قلمرو جنوب روسیه، دولت های قفقاز جنوبی، بخش قفقازی ترکیه، ایران، عراق، افغانستان، بخش شرقی دریای مدیترانه، دریای سیاه، و حوزه آبی دریای خزر روی می دهد، به طور همزمان بر فضای امنیتی قفقاز بزرگ تأثیر می گذارد. بخش اعظم دریای سیاه و دریای خزر، هشت دولت فدراسیون روسیه، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، ترکمنستان، قزاقستان، ترکیه و ایران در مرزهای قلمرو قفقاز بزرگ قرار دارند. کلبه دولت های منطقه، اعضاء سازمان ملل متحد هستند، اما همزمان عضو پیمان های مختلف و ساختارهای بین المللی نیز محسوب می شوند. سمت گیری مؤثر و درست قفقاز، برای روسیه از اهمیت اول برخوردار است. به همین دلیل، می توان چند تهدید اصلی را برای امنیت ملی روسیه در سمت قفقاز، فرمول بندی کرد. یکی از این جهات، تصمیم گیری نظامی مسأله ایران می باشد. این چنین تهدیدی را همچنین باید به عنوان توسعه و گسترش جنگ افزار کشتار دسته جمعی تلقی کرد.

مناقشات پنهان قفقاز جنوبی و عدم حل و فصل مسائل تمامیت ارضی در مرزهای (ارمنستان، آذربایجان)، تهدید قلمداد می شود. این وضعیت ممکن است به مناقشات محلی با دورنمای مداخله کشورهای همسایه در آن منجر گردد، و حتی در شرائطی مشخص، ممکن است به مداخله دولت هائی منجر گردد که عضو ناتو (تحت لوای سازمان ملل متحد، سازمان امنیت و همکاری ها در اروپا) می باشند. فرآیند مذاکرات مربوط به حل و فصل صلح آمیز وضعیت، همچنان در بن بست قرار دارد. کشورهای مورد مناقشه نیز همانند گذشته در موضع مخالف قرار دارند. اختلافات باقی می ماند و اختلاف نظر میان بازیگران خارجی نیز، اصل "بله، اگر" در پایه و شالوده کل فرآیند حل و فصل صلح آمیز، حاکم است. طرف ارمنی با خروج واحدهای مسلح خود از برخی از مناطق حوزه امنیتی پیرامون ناگورنی قره باغ، موافق است، اما در صورتی که آذربایجان نیز با اجرای فراندوم مربوط به وضعیت ناگورنی قره باغ موافقت نماید، یعنی با استقلال غیر رسمی ناگورنی قره باغ از باکو موافق است. منافع بازیگران خارجی اصلی بروکسل، واشینگتن و مسکو، با هم یکی و از هم جداست. یکسانی منافع آنها، در این است که مناقشه باید بدون استثناء به صورت صلح آمیز حل و فصل شود. برای جمعیت ارمنی نشین ناگورنی قره باغ، امنیت را باید تضمین کرد، جایگاه بین المللی و ارتباط زمینی با ارمنستان، وضعیت و موقعیت نهائی ناگورنی قره باغ باید در نتیجه فراندوم مشخص گردد، که مقررات و مهلت برگزاری آن نیز باید توسط مذاکرات آتی و در چارچوب حل و فصل مناقشه، تعیین گردد.

و اما اختلاف نظرانی نیز وجود دارد. مسکو، طرفدار خاموش حفظ وضعیت حقوقی فعلی در مناقشه است. مسکو با تغییر وضعیت حقوقی - یعنی خروج زیرمجموعه های نظامی ارمنستان از پنج منطقه تنها – تنها در صورتی موافق است که در خصوص عملکرد کامل حفظ صلح، تدابیری اتخاذ شود، و بخش اصلی نیروهای حافظ صلح را واحدهای روسی تشکیل دهند. بروکسل و واشینگتن، خواهان تغییر وضعیت حقوقی موجود از طریق خروج واحدهای نظامی ارمنستان از پنج منطقه "حوزه امنیتی" - که در فراسوی مرزهای اداری استان خودمختار ناگورنی قره باغ سابق قرار دارد - می باشند. بروکسل و واشینگتن بر این عقیده اند که زیرمجموعه های نظامی از سه کشور سازمان امنیت و همکاری ها در اروپا - که از هیچ منافع ژئوسیاسی مستقیم در این منطقه بهره مند نیستند - را در ترکیب نیروهای حافظ صلح وارد کرد.

بزرگترین نیروهای ارتش در اروپا و آسیا، در قفقاز متمرکز شده است. این از جمله به این دلیل است که در آینده نزدیک، به دلیل دورنمای جابجائی ناوگان دریای سیاه از سواستاپل به نووراسیک، روسیه با مشکل تأمین امنیت ناوگان دریائی دریای سیاه مواجه خواهد شد. روسیه، در این منطقه کاملاً پراهمیت برای منافع ملی اش، مجبور خواهد شد که در منطقه حساسی که 13 منطقه فدراسیون روسیه در ترکیب آن قرار دارند - جایی که حدود بیست و دو میلیون نفر زندگی می کنند - از منطقه ای نظامی برخوردار باشد.

پایان پیام.